

Formació de la personalitat (V): Coherència: edificar l'ordre interior

Una de les notes de la personalitat madura és la capacitat de conjuguar el desplegament d'una activitat intensa amb l'ordre i la pau interior.

22/08/2017

Quan sant Agustí, ja ancià, va escriure «*pax omnium rerum tranquillitas ordinis*, la pau de totes

les coses és la tranquil·litat de l'ordre»,^[1] ho feia des de l'experiència de qui feia anys que era constantment requerit per a tota mena de tasques: el govern pastoral de la porció del Poble de Déu que tenia encomanat; la seva predicació abundant; els reptes que presentava una època convulsa, de canvis socials i culturals. No és aquest, doncs, un aforisme escrit en l'assossec del retir, sinó en el fragor de la vida diària, amb tots els seus imprevistos i vaivens. La coherència d'aquest sant era una conquesta quotidiana; amb el pas dels dies, el seu esforç per "centrar el tret" en consolidava més i més el caràcter.

Una de les notes de la personalitat madura és la capacitat de conjuguar el desplegament d'una activitat intensa amb l'ordre i la pau interior. Assolir aquest equilibri implica cert esforç: també sant Josepmaria parlava de la seva lluita en aquest camp. «Dins de

la meva sotana et voldria veure! —va dir-li a un que li parlava de les dificultats que li generava la feina per tenir cura de la seva formació— Perquè també jo tinc una pluriocupació. A sobre d'aquest desordre hem d'edificar l'ordre».[2] L'ordre, la coherència de la nostra vida, és un botí que anem guanyant, moneda a moneda, en la batalla de cada dia: «el fet de començar pel quefer menys agradable però més urgent (...), amb perseverança en el compliment del deure quan seria tan fàcil d'abandonar-lo, aquest no deixar per a demà el que hem d'acabar avui: Tot per donar-li gust a Ell, el Nostre Pare Déu!».[3]

El domini d'un mateix

Aquesta batalla serena no només té a veure amb les coses que manegem i les tasques que omplen el nostre dia, sinó també amb el nostre cor. Sense aquest batec interior, l'ordre seria

només gestió del temps,
“optimització de processos”, eficàcia
empresarial, però no demostraria
una autèntica maduresa cristiana. La
coherència del cristià s’edifica en un
flux constant, de dintre cap enfora i
d’enfora cap a dintre; creix amb el
domini d’un mateix, l’ordre de
l’activitat exterior, el recolliment
interior i la prudència.

No se’ns escapen els obstacles que
existeixen per assolir aquesta
harmonia interior. Si bé apreciem
l’enorme atractiu d’una vida
cristiana plena, sovint experimentem
tendències diverses i, de vegades,
contràries. Sant Pau ho va expressar
amb força: «Em trobo, per tant, que
voldria fer el bé, però alhora
constato això: només sóc capaç de fer
el mal. En el meu interior em deixo
per la llei de Déu, però veig en els
membres del meu cos una altra llei
que combat contra la llei de la meva
raó».[4] Sentim una cosa i en volem

una altra, notem que estem dividits entre el que ens ve de gust i el que hem de fer, i de vegades se'ns acaba ennuvolant la vista; fins i tot llavors ens pot arribar a semblar que, al cap i a la fi, tampoc no passa res per ser una mica incoherents, cosa que en el fons denota un amor vacil·lant.

I, tanmateix, com ressona l'afalac que nostre Senyor va fer a Natanael! «Mireu un autèntic israelita, un home que no enganya».[5] Qui procura conduir-se d'acord amb la veu de Déu que ressona en la seva consciència, inspira espontàniament un gran respecte: les persones d'una peça atreuen, perquè tot en elles diu autenticitat. En canvi, la doble vida, les compensacions —encara que siguin petites—, la falta de sinceritat, fan que se'ns enterboleixi el rostre de l'ànima. Com tothom, estem exposats a aquestes petites desviacions del rumb, es tracta que siguem senzills i les corregim amb perseverança; així

s'evita el risc d'acabar a la deriva en l'alta mar de la vida.

Per tocar la melodia de Déu

Posar ordre al nostre interior no només vol dir que la nostra intel·ligència “domini” la imaginació i encarrili la força dels sentiments i els afectes: ha de descobrir tot el que aquests companys de viatge poden i volen dir-nos. Dit d'una altra manera, no podem corregir la dissonància suprimint una de les melodies: Déu ens ha fet polifònics. El domini d'un mateix, també conegut des de sempre com a temperància, no és fredor cerebral: Déu ens vol amb un cor que sigui «gran, un cor fort i tendre i afectuós i delicat».[6]

Amb el cor podem tocar una música per al Senyor. Si volem interpretar-la bé, convé posar-lo a to, igual que s'afinen els instruments perquè donin la nota adequada. Es tracta

d'educar els afectes, de fomentar una sensibilitat pel que és autènticament bo, perquè respon al nostre ésser personal, amb totes les seves dimensions. Els sentiments posen color a la nostra vida, i permeten percebre amb més riquesa el que passa al nostre voltant. Tanmateix, de la mateixa manera com un quadre saturat de colors sense balanç no és agradable, o un instrument desafinat resulta molest, el cor abandonat al vaivé sentimental esquerda l'harmonia de la nostra personalitat, i erosiona, de vegades de manera important, les nostres relacions amb els altres.

Sant Josepmaria aconsellava posar «set baldons»[7] al cor. En una ocasió, ho explicava així: «tanca'l amb els set baldons que jo recomano: un per a cada pecat capital. Però no deixis de tenir cor».[8] L'experiència acumulada de segles, també als llocs on no ha arribat el cristianisme,

mostra que els afectes i els instints, sense control, ens poden arrossegar com les aigües d'una riuada que sembla destrucció per on passa. No es tracta d'anul·lar el corrent, sinó de fer una feina semblant a la dels enginyers que posen tubs a l'aigua que baixa dels torrents de les muntanyes perquè mogui una turbina i produeixi electricitat. Una vegada encarrilat el corrent —que podria haver arrasat arbres i cases—, tothom pot viure tranquil i aprofitar aquesta electricitat per il·luminar i escalfar casa seva. Si el nostre esperit no aconsegueix encarrilar de manera estable aquestes forces instintives i afectives de la nostra naturalesa, no pot tenir pau ni assossec: no hi pot haver vida interior.

Prendre les regnes del nostre dia

Un pas important per ser senyors de nosaltres mateixos és sobreposar-nos a la mandra, un *virus* silenciós però

eficaç que ens pot paralitzar a poc a poc si no el mantenim a ratlla. La mandra es fa forta en qui no té un nord, o també en qui, tenint-lo, no es posa a caminar en aquella direcció. «No confonguis la serenitat amb la mandra, amb l'abandonament, amb el retard en les decisions o en l'estudi dels afers».[9] Posar el cap en allò que requereix la nostra atenció, evitar fugir del que suposi una mica d'esforç; no deixar per a l'endemà el que puguem fer avui... sobre aquests hàbits sí que es construeix una personalitat àgil, robusta i serena.

També convé estar atents a l'altre extrem, l'activisme desordenat: «Fill meu, no t'ocupis de massa coses, perquè, si les vols fer totes, en sortiràs malparat; per més que corris, no les atraparàs, i si en vols fugir, no te n'escaparàs».[10]

Maduresa de la personalitat significa aquí ponderació, ordre en la nostra activitat. Perquè la vida no se'ns

carregui amb els seus requeriments
infinites, ens servirà prendre la
iniciativa per distribuir la nostra
activitat en els temps adequats, és a
dir, planificar —sense quadricular-
nos— donant prioritat al que ha de
ser en primer lloc i no al que sorgeix
a cada moment. Així evitem que el
que és urgent es mengi el que és
important. Lògicament, no cal
programar-ho tot, però sí cal evitar
que la improvisació ens faci perdre
temps, perquè simplement ens
dediquem a sortir al pas del que ens
passa durant el dia. En aquest sentit,
deia sant Josepmaria que «cal
ordenar-se perquè no tenim temps
de fer-ho tot de seguida».

En el nostre dia a dia hi ha alguns
moments clau que podem fixar per
endavant: l'hora d'anar a dormir,
l'hora d'aixecar-nos, l'estona que
dedicarem exclusivament a Déu,
l'hora de treballar, l'hora de
menjar... Després hi ha tot el camp

de fer bé el que hem de fer, amb rendiment, atenció i perfecció, és a dir, amb amor. «Compleix el petit deure de cada moment: fes el que cal i estigues pel que fas».[11] Es tracta, al cap i a la fi, d'un programa de santedat que no encotilla, perquè s'ordena a una gran finalitat: fer feliç Déu i els altres. Alhora, aquest mateix amor que ens mou a regir-nos per un horari ens indicarà quan el pla ha de “saltar”, perquè ho exigeix el bé d'altres persones, o per tants altres motius que es presenten amb claredat a qui viu de cara a Déu.

El cultiu de l'espai interior

La interioritat és el centre viu de la persona, el que fa que les seves forces, qualitats, disposicions d'ànim i accions formin una unitat. Qui és capaç de viure dins d'un mateix, de recollir els seus sentits i potències fins a calmar l'ànima, desenvolupa una personalitat més rica, perquè és

més capaç de relació, de diàleg. «El silenci —deia Benet XVI— és part integrant de la comunicació i sense ell no hi ha paraules amb densitat de contingut».[12]

Per no limitar-se a nedar en la superfície de la vida, cal dedicar temps a pensar el que ens ha passat, el que hem llegit, el que ens han dit i, sobretot, les llums que hem rebut de Déu. Reflexionar eixampla i enriqueix el nostre espai interior: ens ajuda a integrar les diverses facetes de la nostra vida —feina, relacions socials, lleure, etc.— amb el projecte de vida cristiana que duem a terme de la mà del Senyor. Aquest hàbit implica aprendre a entrar dins de la nostra ànima i superar la pressa, la impaciència, la dispersió. S'obre així un espai de meditació en la presència de Déu: «Qui de nosaltres, a la nit, abans d'acabar el dia, quan es queda sol, no es pregunta: Què ha passat avui al meu

cor? Què ha passat? Quines coses han passat pel meu cor?». [13]

Aquest assossec de l'esperit s'aconsegueix quan tallem amb les tensions de la vida i aturem les sol·licitacions dels assumptes pendents, i la imaginació; quan aturem el ritme de la vida exterior i callem tant per fora com per dins. D'aquesta manera, els nostres coneixements i experiències adquireixen profunditat, aprenem a sorprendre'ns, a contemplar, a assaborir els béns de l'esperit, a escoltar Déu. Amb aquesta riquesa interior, quan sortim fora podrem gaudir més quan ens comuniquem amb els altres, ja que tindrem una cosa personal, una cosa *nostra*, per aportar.

En el silenci, podrem escoltar la veu del Senyor. Quan Déu vol passar davant d'Elies a la muntanya d'Horeb, la Sagrada Escriptura ens

diu que no estava en la violència de l'huracà que partia les roques, ni en l'ensurt del terratrèmol, ni en el foc que el va seguir, sinó en una brisa que amb prou feines es notava.[14] Callar és bonic; no és cap buit, sinó vida autèntica i plena, si permet establir un diàleg íntim amb Déu. «Un fil sonor de silenci: així s'apropa el Senyor, amb la sonoritat del silenci que és pròpia de l'amor».[15]

La saviesa de cor

«L'home assenyat és tingut per intel·ligent».[16] La capacitat de recolliment ens permet assentar cada vegada amb més profunditat els motius que guien la nostra vida. La coherència madura llavors com la fruita al sol, i s'aboca en nosaltres el licor d'una saviesa que ens ajuda a encertar les nostres decisions.

No sempre és necessari donar respostes immediates al que se'ns planteja. La prudència, moltes

vegades, portarà a informar-se bé abans d'enjudiciar o de prendre una decisió, perquè amb freqüència les coses no són com apareixen a primera vista. Una persona madura es caracteritza per estudiar els assumptes amb atenció, acudir a la memòria d'experiències passades de temes semblants i demanar consell als qui estan en condicions de donar-lo. I, abans que res, una cosa que per a un cristià resulta molt natural, gairebé com un reflex: *demanar consell* a Déu: «No prenguis una decisió sense aturar-te a considerar la qüestió davant Déu».[17] Així és més fàcil aplicar a la situació concreta un judici ponderat, sense cedir a la lleugeresa, la comoditat, el pes de la vida passada o la pressió de l'ambient. I tenir la valentia de prendre una decisió —encara que tota decisió comporti un risc— i d'executar-la sense demores, amb la disposició de rectificar, si més tard ens adonem que ens hem equivocat.

La coherència cristiana —fruit d'una interioritat conreada— ens posa, en definitiva, en condicions d'entregar-nos a un ideal, i de perseverar-hi.

«Dona'm gràcia per deixar tot el que es refereix a la meva persona. Jo no haig de tenir més preocupacions que la teva Glòria..., en una paraula, el teu Amor. Tot per Amor!». [18]

José Benito Cabaniña – Carles Ayxelà

.....

[1] Sant Agustí, *De civitate Dei* XIX, 13.1.

[2] Sant Josepmaria, Notes d'una reunió, 23-XI-1972.

[3] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 67.

[4] *Rm* 7, 21-23.

[5] *Jn* 1, 47.

[6] *Amics de Déu*, núm. 177.

[7] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 161, 188.

[8] Sant Josepmaria, Notes d'una reunió, Santiago de Xile, 30-VI-1974. Aquests pecats “s'anomenen capitals perquè generen altres pecats, altres vicis. Entre aquests hi ha la supèrbia, l'avarícia, l'enveja, la ira, la luxúria, la gola, la mandra” (*Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1866).

[9] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 467.

[10] *Si* 11, 10.

[11] *Camí*, núm. 815.

[12] Benet XVI, missatge per a la XLVI Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, 24-I-2012.

[13] Francesc, *Homilia*, 10-X-2014.

[14] Cf. 1 R 19, 11-13.

[15] Francesc, *Homilia*, 12-XII-2013.

[16] *Pr* 16, 21.

[17] *Camí*, núm. 266.

[18] *Forja*, núm. 247.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/
coherencia-edificar-lordre-interior/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/coherencia-edificar-lordre-interior/)
(07/08/2025)